

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava

Toinen julkinen ehdotusvaihe
(AKL(MRL) 65 §, MRA 12 §, MRA 32 §)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntahallitus 10.2.2025 § 5

Taitto	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Etukannen valokuvat	Kuusamon Valtavaara (12/2021, Mari Kuukasjärvi) Tuulivoimapuisto (Kuvapankki, Suomen Tuulivoimayhdistys ry) QStock-festivaali (Oulun kaupungin julkinen kuvapankki)
Takakannen kuva	Tyrnävän Markkuu (7/2007, Mari Kuukasjärvi)

Sisältö

1 Suunnittelun aloitusvaihe ja kaavoituksen vireilletulo.....	4
1.1 Mikä on OAS?.....	4
1.2 Miksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava uudistetaan?.....	4
1.3 Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.....	4
2 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan suunnittelu.....	5
2.1 Maakunnan kehittäminen ja suunnittelujärjestelmä.....	5
2.2 Suunnittelualueen kaavoitus tilanne.....	6
2.3 Suunnittelu- ja vaikutusalue.....	6
3 Suunnittelun lähtökohdat.....	7
3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	7
3.2 Maakuntaohjelma.....	8
3.3 Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta.....	9
3.4 Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu.....	9
3.5 Oulun kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen tavoitteet.....	11
4 Suunnittelun sisältö ja selvitykset.....	12
4.1 Energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan keskeiset teemat.....	12
4.2 Muita kaavaprosessin aikana tarkasteltavia kokonaisuuksia.....	12
4.3 Pohjois-Pohjanmaan aluerakenteen tarkastelu.....	14
4.4 Energiantuotanto ja -siirto, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut (TUULI-hanke).....	14
4.5 Energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun.....	15
5 Vaikutusten arviointi.....	16
5.1 Vaikutusten arvioinnin tarkoitus ja eteneminen maakuntakaavassa.....	16
5.2 Arvioitavat vaikutukset.....	16
6 Maakuntakaavan vuorovaikutus ja päätöksenteko.....	17
6.1 Vuorovaikutus ja yhteistyö.....	17
6.2 Päätöksenteko.....	18
6.3 Osalliset.....	18
7 Maakuntakaavan vaiheet ja tiedottaminen.....	20
7.1 Viestintä ja tiedottaminen.....	20
7.2 Yhteystiedot.....	20
7.3 Aikataulu.....	20

1 Suunnittelun aloitusvaihe ja kaavoituksen vireilletulo

1.1 Mikä on OAS?

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on kaavan laatimisen aloitusvaiheeseen liittyvä lakisääteinen suunnitelma, jossa esitetään maankäytön suunnittelun tavoitteet, lähtökohdat, osalliset ja alustava aikataulu. Suunnitelmaa päivitetään kaavoituksen edetessä siten, että se on jatkuvasti ajan tasalla ja asiakirjan ajantasaisuudesta voi myös antaa palautetta.

Alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki AKL/MRL 63 §, [5.2.1999/132](#)) mukaan OAS:ssa esitetään suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelyistä.

1.2 Miksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava uudistetaan?

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen ja päivittämisen tarvetta aiheuttavat useat kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja poliittiset linjaukset sekä lainsäädännön muutokset. Ilmastonmuutos on vahvana teemana kaikessa valtakunnallisessa päätöksenteossa, ja ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista. Vuoden 2020 lopulla saatiin valmiiksi [Suomen ensimmäinen merialuesuunnitelma](#) (EU:n merialuesuunnitteludirektiivi 2014/89/EU ja MRL-muutos 482/2016, 8a luku), toinen suunnittelukierros on käynnistetty vuoden 2024 alussa rannikkoalueiden maakuntaliitoissa.

Monien merkittävien hankkeiden, kuten liikenne-, infrastruktuuri- sekä muiden suurhankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on ajan tasalla oleva maakuntakaava. Maakuntakaavaa päivitetään lisäksi muiden tarpeellisten alueidenkäyttötarkistusten osalta. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäyttölinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus maakuntakaavoituksella.

Pohjois-Pohjanmaa kehittyy jatkossakin uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian maakuntana. Maakunnassa kehitetään ja lisätään fossiilittoman energian tuotantoa, varastointia ja siirtoa, älykkäitä energijärjestelmiä ja energiatehokkuutta. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana tulevaisuuden energiamuotojen kehittämisessä ja energiatalouden murroksen aiheuttamien haasteiden ratkaisemisessa. Maankäytön ratkaisut, yritykset ja uudet teknologiat mahdollistava tutkimus-, kehitys- ja innovointitoiminta ovat merkittävässä roolissa energiatuotannon kestävässä kasvussa.

1.3 Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Kaavaprosessin aikana ajantasaistuva OAS sekä muu kaavan laatimiseen liittyvä julkinen tieto on saatavissa Pohjois-Pohjanmaan liitosta sekä liiton kotisivuilta www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava. OAS asetettiin nähtäville vaihemaakuntakaavan vireilletulokuulutuksen yhteydessä 22.10.-3.12.2021. Pohjois-Pohjanmaan liitto julkaisi kuulutuksen keskitetysti ilmoituslehdissään (Kaleva, Kalajokilaakso, Koillissanomat, Raahen Seutu).

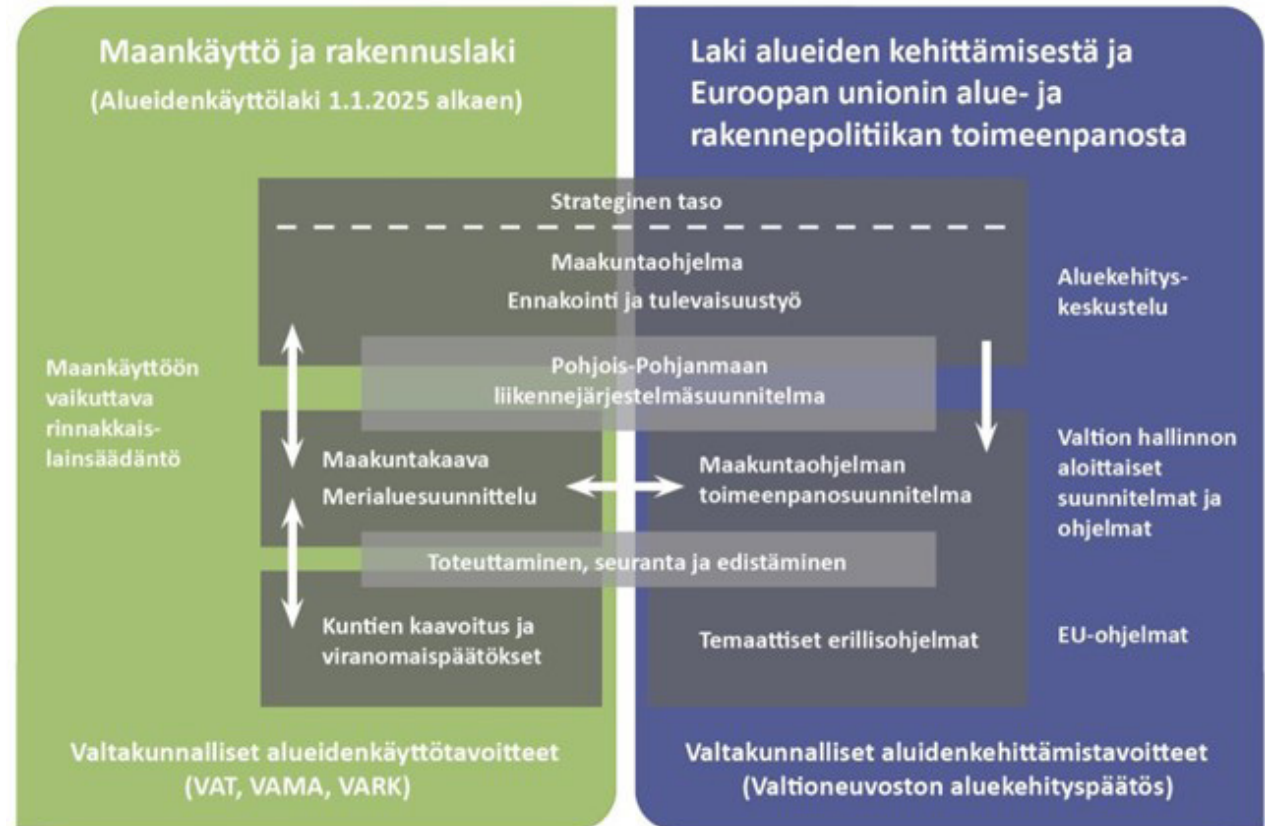
Osalliset voivat antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta koko kaavoitusprosessin ajan sähköpostilla osoitteeseen: kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi tai postitse Pohjois-Pohjanmaan liittoon osoitteeseen Poratie 5 A, 90140 Oulu. [Palaute pyydetään toimitettavaksi kirjaamon sähköpostiin sekä tekstimuodossa että PDF-muodossa.](#) Saatu palaute käsitellään vaihemaakuntakaavoitusta ohjaavassa maakuntahallituksessa.

2 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan suunnittelu

2.1 Maakunnan kehittäminen ja suunnittelujärjestelmä

Pohjois-Pohjanmaalla maakunnan suunnittelusta vastaa Pohjois-Pohjanmaan liitto. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet, jotka sovitetaan yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa (Kuva 1).

Maakunnan suunnittelujärjestelmään (MRL 4 luku) kuuluvat alueiden käytön suunnittelua ohjaavien maakuntakaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman lisäksi alueellinen kehittämisohjelma eli maakuntaohjelma (MAKO), josta säädetään erikseen (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta [757/2021](#), ALKE-laki). Pohjois-Pohjanmaan [maakuntaohjelma 2022-2025](#) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 13.12.2021 (§ 28). Uuden maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelutyö on käynnistetty loppuvuodesta 2024.

Kuva 1. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan suunnittelujärjestelmä perustuu kahteen lainsäädäntöön. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistaminen on käynnissä ja nykyinen aluekehityslaki on tullut voimaan 1.9.2021 (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta, 756/2021).

3 Suunnittelun lähtökohdat

Lähtökohtina maakunnan maankäytöllisissä ratkaisuisa ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ja lainsäädäntö, Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma, voimassa olevat kaavat sekä muut alueelliset strategiat ja suunnitelmat. Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu sisältyy Pohjois-Pohjanmaan liiton lakisäätöihin tehtäviin, ja on tärkeä osa maakunnan alueidenkäytön suunnittelua. Pohjois-Suomen avaintoimijat, maakuntaliitot, kaupungit, korkeakoulut, kauppakamarit ja yrittäjäjärjestöt ovat yhdessä edistäneet pohjoisen asiaa, kärkitavoitteenaan hallitusohjelmakirjaus pohjoisen asemasta koko Suomen kasvun, turvallisuuden ja kansainvälisen yhteistyön edistäjänä. [Pohjoinen ohjelma – kasvua turvallisuutta ja yhteistyötä](#) saatiin edunvalvontatyöllä mukaan Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan kesällä 2023, ja sitä toteutetaan valtioneuvoston kanslian toimesta.

Maakunnallisista selvityksistä Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla ([TUULI-hanke, 1.6.2020-30.4.2023](#)) ja jatkuva maakunnallinen [ilmastotyö \(Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta – Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata\)](#) ovat tärkeitä taustaselvityksiä. Molemmissa hankkeissa vuorovaikutus jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa on ollut avointa ja aktiivista, joten maankäytön suunnittelun reunaehdot on käyty perusteellisesti läpi jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa jo ennen kuin vaihemaakuntakaavoitus alkoi. Pohjois-Pohjanmaan liiton Energiamurros ja maankäytön ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla ([EMMI-hanke 1.3.2022-29.2.2024](#)) tuo maankäytön suunnitteluun ajantasaista tietoa muutoksessa olevasta energiakokonaisuudesta.

Liiton ennakkointiasiantuntijoiden tuottamat, maakunnan kehitystä kuvaavat tilastolliset aineistot ja laskelmat muodostavat perustan maankäyttövarausten muutostarpeiden arvioinnille. [Maakunnallisen tilastopalvelun ja ennakkointitoiminnat viestintäkanava löytyy liiton verkkosivuilta.](#)

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT, MRL 3 luku) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön ohjausjärjestelmää. Tavoitteiden valmistelusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja niistä päättää valtioneuvosto. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Tavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

- aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

[Valtioneuvosto päätti uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017.](#) Päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen eri asiakokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnallisesti laaditaan myös VATien mukaisia inventointeja mm. arkeologisista ja maisema-alueista sekä rakennetusta kulttuuriympäristöstä (ks. luku 4.2).

Pohjois-Pohjanmaan maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 2040 (MAT) laadittiin kokonaismaakuntakaavan uudistamisen yhteydessä, eikä niitä avata tämän vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä. Vaihemaakuntakaavan suhdetta VAT-sisältöön avataan kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa.

3.2 Maakuntaohjelma

Maakuntaliiton toimivallan keskeisimmät välineet ovat maakuntaohjelma ja maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2022–2025 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2021 (Kuva 3). Pohjois-Pohjanmaata kehitetään maakuntaohjelman tavoitteiden mukaisesti ennakkoluulottomasti siten, että eri alojen ja aluetasojen yhteistyö syvenee ja voimavarat kootaan yhteen. Maakuntaohjelma perustuu maakuntastrategiaan, joka sisältää maakunnan kehittämisen tavoitteet, kuvaukset keskeisistä toimenpiteistä ja kärkihankkeista sekä tarkemmat rahoitussuunnitelmat. Maakuntaohjelman tavoitteille on asetettu mittarit ja vaikuttavuustavoitteet. Tavoitteiden ja kärkihankkeiden toteutumista, toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia seurataan laadullisen ja määrällisen seurannan kautta.

Maakuntaohjelman toimeenpanoprosessia kehitetään vastaamaan aluekehittämisen tilannekuvaa sekä valtion ja maakunnan välistä aluekehityskeskustelua. Toimeenpano sisältää toimijoiden välistä läheistä yhteistyötä, kumppanuutta, jossa kullakin toimijalla on oma merkittävä roolinsa. Yhteisen prosessin kautta muotoutunut aluekehittämisen arvoperusta oikeuttaa ja velvoittaa kaikkia maakunnan tulevaisuuden tekijöitä. Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuusteemoilla hyväksyttiin maakuntahallituksessa maaliskuussa 2024. Uuden maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelu on käynnistetty maakuntahallituksen päätöksellä loppuvuodesta 2024 [19.11.2024 § 181](#).

Kuva 3. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 kärkiteemat, arvot ja visiot (Julkaisu A:65, PPL).

3.3 Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta

Maakunnan ilmastotyö jatkuu yhteistyöverkoston puitteissa ilmastotiekartassa määriteltyjen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. [Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021–2030 Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata](#) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 15.2.2021 (MKV § 22). Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan 2021–2030 päivitys hyväksyttiin maakuntahallituksessa 19.8.2023 ([§ 131](#)). Pohjois-Pohjanmaan liiton koordinoima [ilmastotyötä ohjaava neuvottelukunta](#) kokoontui 6 kertaa päivitystyön aikana, ja käsitteli työtä huhtikuussa 2024. Työtä tehtiin tiiviisti Oulun Ammattikorkeakoulun koordinoiman Canemure-hankkeen (Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia) kanssa. [Linkki suomenkieliseen julkaisuun](#). Ilmastotiekartta 2.0 ydinviesteineen on julkaistu myös englanniksi ([Northern Ostrobothnia Climate Roadmap 2.0](#)).

Ilmastotavoitteet ja niiden seuranta ovat osa uudistettavaa maakuntakaavaa. Ilmastotiekartan toimeenpano ja seuranta toteutetaan yhteistyössä. [POPilmasto](#)-hankkeessa luotu yhteistyöverkosto jatkaa toimintaansa, työtä ohjaa [Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön neuvottelukunta](#). Tavoitteiden seurannassa hyödynnetään uusinta tietoa, kuten Suomen ympäristökeskuksen kunnille toimittamaa kasviuonekaasupäästötietoa. Kuntien ja muiden toimijoiden verkostoitumista ja yhteistyötä on tarpeen edelleen tiivistää sekä alueellisesti, kansallisesti että kansainvälisesti. [EU:n koheesio politiikka](#) ja hiilineutraalisuuteen liittyvät tavoitteet edellyttävät alueella vuoropuhelua ja varautumista, jotta tulevat rahoitusmahdollisuudet voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Ilmastotavoitteiden toteutumiseen tarvitaan laajasti eri sektorien toimenpiteitä ja yhteistyötä. Ilmastotiekartassa on linjattu seitsemän kärkiteemaa ja ilmastomuutokseen sopeutuminen, yhteensä liki 130 toimenpidettä. Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiataavoitteisiin kytketään vahvasti elinkeinoelämä, uudet elinkeinot ja liiketoimintamahdollisuudet. Ilmastotyön tavoitteiden toteutuminen

vaatii sekä pitkän että lyhyen aikavälin toimia. Maankäytön ratkaisut ovat keskiössä pitkän aikavälin toimissa. Maankäytön päätehtävinä on eheän ja ekologisesti kestävä yhdyskunta- ja aluerakenteen tukeminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö. Ennakoivalla ja harkitulla maankäytön suunnittelulla vaikutetaan merkittävästi kasviuonekaasupäästöjen vähenemiseen kaikilla päästösektoreilla.

Vihreän siirtymän, bio- ja kiertotalouden sekä uusiutuvan energian toimintaedellytykset varmistetaan ennakoivalla maankäytöllä. Erillisselvityksiä tarvitaan vetytalouden edellytyksistä ja vaikutuksista maakunnan suunnitteluun sekä seudullisesti merkittävistä bio- ja kiertotalousalueiden tarpeista, jotta mahdollistetaan kehittyvien alojen toimintaedellytykset maakunnassa.

3.4 Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu

Maakunnallinen liikennejärjestelmätyö on lainsäädännön mukaisesti vahvasti kytkeytynyt osaksi alueidenkäytön suunnittelua ja maakuntakaavoitusta. [Pohjois-Pohjanmaan päivitetty liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040](#) määrittää maakunnan liikennejärjestelmätyön tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelma ohjaa maakunnallista liikennejärjestelmätyötä uuden maakuntaohjelman, ilmastotiekartan, uudistetun [Pohjoisen liikennestrategia 2036:n](#) sekä vuonna 2021 valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ([Liikenne12](#)) tavoitteiden mukaisesti. Päivitetty liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin maakuntahallituksessa lokakuussa 2024 (14.10.2024 § 161).

Maakunnallinen liikennejärjestelmätyö on lainsäädännön mukaisesti vahvasti kytkeytynyt osaksi alueidenkäytön suunnittelua ja maakuntakaavoitusta.

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä ([503/2005](#) ja [998/2021](#)) määrittää liikennejärjestelmäsuunnittelun perustan. Valtakunnallinen ja maakunnallinen liikennejärjestelmätyö on jatkuvaa ja vuorovaikutteista, yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua. Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032 ei suoraan ohjaa maakunnallista suunnittelua, mutta se tulee ottaa huomioon myös alueellisessa suunnittelussa. Alueellista liikennejärjestelmäsuunnittelua tehdään kaupunkiseuduilla, maakuntien alueella ja ylimaakunnallisesti. Alueellisesti on laadittu uusia selvityksiä eri asteisissa kaavoissa esitettyjen aluevarausten tarpeellisuudesta, esimerkiksi Oulun lentoaseman liikenneyhteyksistä ja Lentokentäntien (Mt 815) eteläisen ohitustien tarpeellisuudesta sekä pääradan parantamisesta.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteistyötä maakunnan toimijoiden kesken sekä valtakunnan ja Euroopan unionin tasoilla. Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamista ohjaa ja edistää maakunnan kuntien ja valtion keskeisistä viranomaisista ja elinkeinoelämän toimijoista koostuva Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmätyöryhmä. Toimenpiteet sovitetaan yhteen Oulun seudun liikenteen johtoryhmän ja maakuntien välistä yhteistyötä toteuttavien tavoitteiden kanssa. Maakuntien välistä yhteistyötä toteuttavat Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkatyöryhmä ja ylimaakunnalliset kehityskäytävät, kuten Päärataryhmä, Nelostie E75 ry, kasitieverkosto ja Oulu-Kainuu Tervan tie ry. Kansainvälistä yhteistyötä tehdään erityisesti CPMR:n Itämerikomission ja Barentsin alueen (BEATA) liikennetyöryhmissä. Lisäksi liitto tukee alueellisia kehitysvyöhykkeitä, kuten kt 86/63 ja Viitostie ry sekä seutukaupunkien saavutettavuuden kehittämistä.

Kansallisesti vaikutetaan ja osallistutaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoon, jossa Pohjois-Pohjanmaan kannalta merkittävimpiä kehittämisen kohteita ovat TEN-T-ydinverkon (päärata ja valtatie 4) hankkeiden ja suunnitelmavalmiuden edistäminen sekä alueellisen liikenneinfran kehittämisen ja ylläpidon kannalta edellytyksenä olevan perusväylänpidon rahoitustason kestävä taso. Ydinverkkokäytävien laajennuksen myötä painopiste on

EU-rahoituksen tehokkaassa hyödyntämisessä (Verkkojen Eurooppa-väline, CEF), kuten Ylivieska-Oulu-ratayhteyden kehittäminen. Pohjois-Pohjanmaan liitto oli yhteistyökumppanina Perämerenkaaren kehittämisvyöhykkeen Rajaton ja kestävä tulevaisuus-hankkeen toteutuksessa. (Työ- ja elinkeinoministeriön rahoitus vuosille 2021-2023). Hankkeessa laadittiin yhteistyössä Pohjois-Ruotsin ydinverkkotoimijoiden kanssa Perämerenkaaren TEN-T-ydinverkkokäytävän tulevaisuusvisio sekä tavoitelinjaukset rajat ylittävän liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Perämerenkaaren liikenneyhteistyötä jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen perustetun Bothnian Arc Transport Forumin puitteissa.

[Liikennejärjestelmätyössä](#) keskitytään maakunnan tasolla liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisten logistiikan, älykkään ja kestävä liikenteen sekä liikenneturvallisuuden teemoihin. Pohjois-Pohjanmaan liikenneinfrastruktuurin väyläinvestoinnit sekä alemman tieverkon kehityshankkeet ja niiden tilanne on kuvattu tarkemmin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen seurantaraportissa. Alemman tieverkon asema on tärkeä Pohjois-Suomessa saavutettavuuden ja elinkeinoelämän kuljetusten vuoksi sekä myös paikallisen ja alueellisen huoltovarmuuden kannalta. Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistui myös ylimaakunnalliseen [Valtatie 8 – Älyväylä](#) -hankkeeseen, jonka tavoitteena on kehittää Vt 8:n älykkyyttä palvelemaan läntisen Suomen vientiteollisuuden tarpeita.

Ratahankkeiden kehittämistä edistetään muun muassa Oulu–Laurila-tarveselvityksen osoittamien kehittämistarpeiden evästämänä. Pohjois-Pohjanmaan satamien kehitystyötä edistetään vientiteollisuuden vahvistamiseksi edunvalvonnalla ja työryhmätyöskentelyllä. Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistui Kainuun liiton hallinnoimaan [Barents Region Transport and Logistics](#) (BRTL)-hankkeen toimintaan yhdessä Pohjois-Suomen maakuntaliittojen sekä Ruotsin, Norjan ja Venäjän alueiden kanssa vuosina 2018-2022. Barentsin alueen yhteistyö jatkui Venäjän hyökkäyssodan myötä ilman venäläisiä yhteistyökumppaneita. Syksyllä 2023 käynnistyi Lapin liiton hallinnoima hanke [New North – Transport, Logistics and Security of Supply](#). Hankkeen tavoitteena on vastata pohjoisen alueen tulevaisuuden investointipotentiaalin toteutumiseen

4 Suunnittelun sisältö ja selvitykset

4.1 Energia- ja ilmasto- vaihemaakuntakaavan keskeiset teemat

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tukena käytetään useita valmiita Pohjois-Pohjanmaan liiton tai muiden alueen kehittämiseen vaikuttavien ja osallistuvien tahojen laatimia selvityksiä. Niiden lisäksi kaavaprosessin yhteydessä on tarvetta laatia myös uusia selvityksiä sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastomaakuntakaavan lähtötilanne on hyvä. Tietoa ja selvitysaineistoa maakuntakaavatyöhön saadaan uuteen maakuntaohjelmaan tehdystä laajasta ennakointityöstä, ilmastotyön tuottamasta maakunnan ilmastotiekartasta sekä uusista taustaselvityksistä. Merialuesuunnitelman tietopohjasta otetaan maan ja meren vuorovaikutukseen vaikuttavia kokonaisuuksia. Merkittävänä ja ajankohtaisena teemana maakuntakaavatyössä tarkastellaan maakunnan tuulivoiman, sähköverkon ja viherrakenteen kokonaisuutta maakunnallisen tuulivoiman kehittämishankkeen (TUULI-hanke) pohjalta.

Liikennejärjestelmätyön ja liikenneverkon suunnittelun kautta saadaan jatkuvasti päivittyvää selvitystietoa liikkumisen tarpeista. Alue- ja yhdyskuntarakenteen osalta laaja maakunta, harva asutus, ja pitkät etäisyydet aiheuttavat liikkumistarvetta. Yhdyskuntarakenteen eheyttämistä tavoitellaan sovittamalla yhteen maankäytön, asumisen ja liikenteen tarpeet. Saavutettavuuden ja monipaikkaisuuden kannalta merkittävää on maakuntaliiton pitkäaikainen työ laajakaistayhteyksien mahdollistamiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa keskitytään seuraaviin sisältöihin (Kuva 5):

- Energiantuotanto, varastointi ja siirto
- Viherrakenne, ekosysteemipalveluiden tarkastelu
- Aluerakenne ja saavutettavuus
- Liikennejärjestelmää koskevat päivitykset
- Energiaturroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun
- Ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen

4.2 Muita kaavaprosessin aikana tarkasteltavia kokonaisuuksia

Alla on lueteltu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkasteltavia muita sisältöjä:

- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ([VAMA 2021](#), valtioneuvosto 18.11.2021)
- Pohjavesialueiden luokitus- ja rajauseroitus ajantasaistaminen (3. vaihemaakuntakaavassa esitettiin 9.3.2018 ennen voimaan tulleet uudet rajaukset, ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmä POVET)
- Perinnebiotooppien päivitys (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus)
- Suomen ensimmäisen merialuesuunnitelman ([MSP](#)) selvityspohja, maan ja meren vuorovaikutus
- Matkailu ja virkistys (viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksen tulokset, Oulun seudun lähivirkistysverkkoselvitys / MAL-sopimus, Oulun seudun Kehityskuva 2030+ ja Matkailun Masterplan)
- Porotalouden ja muun maankäytön keskinäinen tarkastelu poronhoitolain mukaisesti (PHL 848/1990)
- Puolustusvoimien alueet, mahdolliset päivitykset työneuvotteluiden kautta
- Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet ([VARK 2024](#), valtioneuvosto 7.11.2024)

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto- vaihemaakuntakaavan keskeiset teemat

Energiantuotanto, varastointi ja siirto

Maa- ja merituulivoima, vetytalous, aurinko, sähkönsiirto
EMMI-hanke, TP 1 (MAKO), TUULI-hanke

Viherrakenne ja ekosysteemipalvelut

TUULI-hanke, Natura-alueiden suojeluperusteet / tv-
alueet ja suojelualueiden ekologinen verkosto -selvitys

Aluerakenne ja saavutettavuus

Kansallinen alueidenkäytön kehityskuvatyö (YM)
Pohjois-Pohjanmaan aluerakenne 2050 (MAKO)

Liikennejärjestelmä

Liikennepuolta koskevat hankesuunnitelmat ja selvitykset
Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Energiamurros ja maankäyttö

EMMI-hanke, TP 1 Uusiutuvan energiantuotannon ja siihen
kytkeytyvän vihreän vetytalouden mahdollisuudet ja maankäytön
reunaehdot Pohjois-Pohjanmaalla (vetypotentiaali, aurinkoenergia)

Ilmastovaikutusten arviointi

EMMI-hanke, TP 2 Maankäytön ilmastovaikutusten arviointi
Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa
(tuulivoiman elinkaari-vaikutukset, aurinkovoiman yleistarkastelu)

Kuva 5. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan keskeiset teemat ja taustaselvitykset.

Tässä maakuntakaavassa ei avata 2. vaihemaakuntakaavassa käsiteltyä kulttuuriympäristöjen tarkastelua eikä energiakokonaisuuden osalta 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa perusteellisesti selvitettyjä suoalueita tai turvetuotantoa, joka on suuressa murroksessa Suomen ilmastotavoitteiden seurauksena. Niitä käsitellään resurssien puitteissa tulevaisuuden maakuntakaavaprosesseissa, samoin maa-ainesten saatavuutta suhteessa maakunnan tuulivoimarakentamiseen ja seudullisia ampumarata-alueita (Muhos-Utajärvi).

4.3 Pohjois-Pohjanmaan aluerakenteen tarkastelu

Maakunnan tulevaisuuden aluerakennetarkastelu tehdään vaihemaakuntakaavaan valmistelun yhteydessä rinnan ympäristöministeriön vetämän kansallisen alueidenkäytön kehityskuvatyön kanssa. [Alueidenkäytön kehityskuva](#) on työkalu, joka tuottaa tietoa Suomen alue- ja yhdyskuntarakenteen nykytilasta ja tulevaisuudesta. Kansallisen kehityskuvan luonnos oli kommenttikierroksella kesällä 2023, ja se valmistui tammikuussa 2024. Jatkuvasti ylläpidettävien tilanne- ja tulevaisuuskuvan lisäksi hallituskauden viimeisenä vuotena julkaistaan kehittämiskuva, johon kootaan kehitysehdotukset seuraavaa hallitusohjelmaa varten. Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut aktiivisesti työpajoihin ja tuottaa lähtötietoa maakunnasta.

[Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltava aluerakenne 2050](#) valmisteltiin yhdessä sidosryhmien kanssa, ja maakuntahallitus hyväksyi aluerakenneaineiston 15.4.2024 (§ 127). Tarkasteltavat teemat ovat: väestön kehitys ja keskukset, saavutettavuus, palvelurakenne, elinkeinorakenne ja investoinnit, energia, kehityskäytävät ja -vyöhykkeet sekä luonnon monimuotoisuus ja hyvinvoinnin aluerakenne (ihmisen elinympäristö).

Pohjois-Pohjanmaan 418 000 asukkaasta (2023/ 418 205) yli 60 prosenttia asuu Oulun seudulla ja väestön siirtyminen kaupunkiseudulle

näyttää jatkuvan. Oulun seudun kehitys on ensiarvoisen tärkeää koko Pohjois-Suomen toiminnalle ja taloudelle, mutta maakunnassa tarvitaan aluerakenteen määrätietoista suunnittelua ja kehittämistä myös muiden kaupunkiseutujen- Raahen seudun, Pyhä- ja Kalajokilaakson ja Koillismaan – osalta, pohjaten niiden omiin vahvuuksiin. Etenkin luonnonvaroihin perustuvien investointien ja niihin liittyvien ratkaisujen, monipaikkaisuuden ja palvelurakenneuudistusten vaikutukset aluerakenteeseen sekä maakunnan eri osien vetovoimaisuuteen on tärkeä tunnistaa. Myös matkailuun tehdään investointeja kaikissa maakunnan matkailukeskuksissa.

Aluekehittäminen on verkostotyötä, jossa lisäarvo syntyy eri tahojen antamasta panoksesta. Alueiden erilainen ja profiloitunut väestö-, elinkeino- ja osaamisrakenne pehmentää talouden heilahteluja ja mahdollistaa muuttoliikkeen maakunnan sisällä, jolloin työmarkkinoista tulee joustavimmat. Verkostomainen rakenne ei korosta rajoja tai hierarkiaa vaan luontevaa yhteistyötä. Seutukaupunkiverkoston avulla siihen kuuluvat kaupungit ovat profiloineet omia vahvuuksiaan. Aluekehittämistoimia tulee kohdentaa mahdollisimman joustavasti ja tarvelähtöisesti, alueiden rakenteelliset ja toiminnalliset eroavaisuudet huomioiden.

4.4 Energiantuotanto ja -siirto, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut (TUULI-hanke)

Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla-hanke toteutettiin 1.6.2020–30.4.2023 välisenä aikana. [TUULI-hankkeessa](#) on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet kaavaluonnoksen maakuntakaavakartalla ja muissa

kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana tarkasteltiin yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja maisemaselvitys (MKH 8.5.2023), jotka ovat tuoneet osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa on toteutettu [Natura-alueita koskeva riskiselvitys](#), jossa on tarkasteltu Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa valmistui talvella 2023 selvitys tuulivoiman aluetaloudellisista vaikutuksista Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimaosaamisen kehittämisen-hankkeessa. Hankkeessa selvitettiin tuulivoiman talous- ja työllisyysvaikutusten alueellista kohdentumista maakunnassa ja analysoitiin tuulivoiman roolia osana laajempaa energiamurrosta ja vihreää siirtymää. Hankkeen loppuseminaari järjestettiin 27.1.2023, webinaarin tallenne löytyy liiton nettisivuilta ja tulokset seuraavista linkeistä:
Käännekohta t&k Oy / <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/01/B1111.pdf>
Spring Advisor / <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/02/Spring-Advisor-Pohjois-Pohjanmaan-liitto-Tuuliklusteri-27-01-2023-.pdf>

Maakuntakaavan selvityksiä on hyödynnetty laajasti jäsenkuntien kuntakaavoituksessa. Monisyisen kaavaprosessia edeltävän sekä kaavan aikaisen vuorovaikutuksen jälkeen maakunnan jäsenkunnissa ja eri toimijoilla on samat pelisäännöt ja kaikkien on mahdollista sitoutua yhteisiin periaatteisiin ja suunnittelumääräyksiin.

4.5 Energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun (EMMI-hanke)

Maakunnan ilmastotyö jatkuu hankkeen aikana luodun yhteistyöverkoston puitteissa ilmastotiekartassa määriteltyjen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Maakuntaohjelman 2022–2025 yhdeksi päätavoitteeksi on nostettu kestävästi kasvava ja kukoistava Pohjois-Pohjanmaa. Bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta, ilmastotavoitteet huomioiva maankäyttö ja vähäpäästöinen liikkuminen, kestävä energian tuotanto sekä maatalouden uudistuminen luovat edellytykset kestäväan kasvuun. Luonnonvaratoimialan hankkeiden vaikuttavuutta sekä maakunnallisen yhteistyön kehittämistä kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistetään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Vihreän siirtymän, bio- ja kiertotalouden sekä uusiutuvan energian toimintaedellytykset varmistetaan ennakoivalla maankäytöllä.

Erilliselvityksiä tarvitaan vetytalouden edellytyksistä ja vaikutuksista maakunnan suunnitteluun sekä seudullisesti merkittävistä bio- ja kiertotalousalueiden tarpeista, jotta mahdollistetaan kehittyvien alojen toimintaedellytykset maakunnassa. Teeman yksi kärkihanke [Pohjois-Pohjanmaan energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi maakuntakaavassa \(EMMI-hanke\)](#) tuotti selvitystietoa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavalle. Ensimmäisessä työpaketissa selvitettiin uusiutuvan energiatuotannon ja siihen kytkeytyvän vihreän vetytalouden mahdollisuuksia ja maankäytön reunaehtoja Pohjois-Pohjanmaalla. Jälkimmäisessä EMMI-työpaketissa selvitettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimatuotannon ja sähkönsiirron ilmastovaikutukset tuulivoimahankkeen koko elinkaaren ajalta, sekä yleisellä tasolla aurinkovoiman ilmastovaikutukset eri maankäyttömuodoilla. Työpaketti 2 valmistui helmikuussa 2024, ja sen tulokset ovat käytössä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen kuulemisen aineistossa ja vaikutusten arvioinnissa.

5 Vaikutusten arviointi

5.1 Vaikutusten arvioinnin tarkoitus ja eteneminen maakuntakaavassa

Vaikutusten arviointi on olennainen osa kaavoitusta ja se perustuu aina riittäviin, kaavan sisältöä taustoittaviin selvityksiin. Vaikutuksia koskevaa tietoa tuotetaan ja hyödynnetään koko kaavaprosessin ajan. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tuottaa kaavan valmistelun ja siihen liittyvän vuorovaikutuksen ja päätöksenteon tarvitsemää tietoa. Arviointi tuottaa tietoa maankäytössä tapahtuvista muutoksista sekä aiheutuvista myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista suunnitelman mahdollistaman toiminnan toteutuessa. Vaikutusten arviointi myös tukee parhaan mahdollisen suunnitteluratkaisun löytämistä ja edistää siten kaavalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Vaikutuksia arvioidaan kaavoitusta palvelevien selvitysten laadinnan yhteydessä sekä osana kaavan valmistelua. Vaikutusten arviointi kuvataan kaavaselostuksessa ja tuulivoima-alueiden osalta selostuksen liitteenä olevissa kohdekuvauksissa.

Kaavan laatija, Pohjois-Pohjanmaan liitossa suunnittelun ja osaamisen vastuualue, on vastuussa vaikutusten arvioinnista. Arvioinnin tukena käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita ja suuremmat kokonaisuudet hankkeistetaan. Vaikutusten arviointimenetelmänä käytetään suunnitteluaineistoon perustuvia asiantuntija-arvioita, työpajoja sekä erillisselvityksistä ja YVA-menettelyistä saatavia tietoja. Vaikutusarviointien täydentämisestä sovitaan viranomais- ja yhteistyötahojen neuvotteluissa.

Kaavoituksen osallisilla on mahdollisuus osallistua vaikutusten arviointiin kaavan valmisteluun liittyvien vuorovaikutusmenettelyjen kautta. Kaavaprosessin kuluessa saadun palautteen perusteella arviointia tarkennetaan ja tarvittaessa suunnataan uudelleen.

5.2 Arvioitavat vaikutukset

Vaikutusten arvioinnista ja selvitysten laatimisesta maankäytön suunnittelun yhteydessä säädetään Suomen maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä asetuksessa. Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRL 9§):

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Tarkempia säännöksiä kaavan vaikutusten selvittämisestä ja hankkeesta vastaavan velvollisuudesta toimittaa tietoja viranomaisille sekä viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRA 1§):

*Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen **merkittävät** välittömät ja välilliset vaikutukset:*

- 1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;*
- 2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;*
- 3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;*
- 4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen*

vaikutus maakuntakaavan suunnitteluratkaisuun. Vaikuttamisen mahdollisuudet ovat suurimmat kaavaprosessin alkuvaiheessa, etenkin valmisteluvaiheessa eli kaavaluonnoksen kuulemisen aikaan.

Kaavaprosessin edetessä ehdotusvaiheeseen kaavaratkaisut ovat hioutuneet suunnittelutyön ja vuorovaikutuksen kautta siten, että kaavan on mahdollista edetä hyväksymisvaiheeseen.

Mikäli ehdotusvaiheen kuulemisessa saadun palautteen (muistutukset) kautta päätöksenteossa joudutaan tekemään merkittäviä muutoksia kaavakartalle tai kaavamerkintöihin ja-määräyksiin, kaavaehdotus on asetettava uudelleen nähtäville (MRA 32 §). Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan uusi julkinen kuuleminen järjestetään helmi-maaliskuussa 2025.

6.2 Päätöksenteko

Maakunnan suunnittelusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 4 luvussa (MRL 25 §- 34 §) sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen luvussa 2 (MRA 8 §- 15 §).

Pohjois-Pohjanmaan liiton hallintosäännön mukaan maakuntahallitus päättää maakuntakaavan laadinnan vireillepanosta, laadinnan yhteydessä saatuihin lausuntoihin, mielipiteisiin ja muistutuksiin annettavista vastineista sekä alueiden käyttöä koskevista lausunnoista. (Maakuntavaltuusto 11.12.2023 § 25, IV Luku, 12 §, kohta 6). Maakuntakaavan hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin (MRL 31 §) eli maakuntavaltuusto.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaltuusto käsittelee maakuntakaavan nähtävillä olleen ehdotusaineiston hyväksymisen maakuntahallituksen esityksestä. Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa

säädetään. Hyväksymispäätöksen tiedoksiannosta kunnan jäsenille säädetään kuntalaissa (KuL 140 §). Kunnan jäsenen ja 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista (KuL 138 §).

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (MRL 188 §).

6.3 Osalliset

Vuorovaikutuksesta ja kaavoituksesta tiedottamisesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 6 § ja 62 §):

Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen.

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osalliset on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavan osalliset ja osallistuminen.

Tahot	Osalliset	Osallistuminen
Maanomistajat ja maaomaisuuden haltijat.	Yksityiset maanomistajat, yhteismetsät, muut maakuntakaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat ja maaomaisuuden haltijat	Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. Mielipiteet kaavaluonnoksesta ja muistutukset kaavaehdotuksesta kuulemisaikana.
Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa (MRL 6 §).	Kaavan vaikutusalueen asukkaat ja kyläyhdistykset, tonttien vuokralaiset, yritykset ja niiden työntekijät, laitokset ja niiden käyttäjät ja työntekijät, elinkeinojen harjoittajat, matkailijat Aluesähköverkkoyhtiöt, energia-, vesihuolto- ja jätehuoltolaitokset	Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. Mielipiteet ja lausunnot kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja muistutusmahdollisuus ehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana.
Viranomaiset ja muut vastaavat julkiset tahot.	Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenkunnat ja alueen seutukunnat Pohjois-Pohjanmaan naapurimaakuntien maakuntaliitot Valtion keskushallinnon viranomaiset, ministeriöt, Pohjois-Suomen AVI ja muut valtion aluehallinnon viranomaiset Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), naapurimaakuntien ELY-keskukset Museovirasto, Oulun museo- ja tiedekeskus / Pohjois-Pohjanmaan museo Väylävirasto, Traficom, Finavia, Ilmatieteen laitos (FMI) Puolustusvoimien pääesikunta, Logistiikkalaitoksen 3. logistiikkarykmentti, Rajavartiolaitos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), Säteilyturvakeskus (STUK), Geologian tutkimuskeskus (GTK) Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos Suomen Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, Metsähallitus Paliskuntain yhdistys, Huoltovarmuuskeskus (HVK) Fingrid Oyj, Gasgrid Finland, Suomen Erillisverkot Oy	Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. Mielipiteet kaavaluonnoksesta ja muistutukset kaavaehdotuksesta kuulemisaikana. Maankäyttö- ja rakennuslain sekä asetuksen (MRL, MRA 11 §) mukaiset viranomaisneuvottelut valmistelu- ja ehdotusvaiheissa. Lausunnot valmistelu- ja ehdotusaineistosta sekä muistutusmahdollisuus ehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana. Muu tarvittava viranomaisyhteistyö kaavaprosessin aikana.
Yhdistykset, yhteisöt ja edunvalvontajärjestöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.	Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus (Luke) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys, Luonto-Liiton Pohjois-Suomen piiri, BirdLife Suomi ry Suunnittelualueen paliskunnat ProAgria Oulu, MTK Pohjois-Suomi ja MTK Keski-Pohjanmaa Suomen Tuulivoimayhdistys ry, Bioenergia ry Oulun Kauppakamari, Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät, Keski-Pohjanmaan yrittäjät, alueen matkailuyhdistykset Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry Pohjois-Pohjanmaan reserviläispiiri ry, Pohjois-Pohjanmaan reserviupseeripiiri ry Suomen Riistakeskus Pohjois-Pohjanmaa, Suomen metsästäjäliitto Oulun piiri, Suomen ampumaurheiluliitto Suomen Latu, Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry, Keski-Pohjanmaan Liikunta- ja Urheilu ry	Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. Mielipiteet ja lausunnot kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja muistutusmahdollisuus ehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana. Tarvittaessa kaavaprosessin aikana käydään työneuvotteluita kaavan osallisten ja intressiryhmien kanssa.

7 Maakuntakaavan vaiheet ja tiedottaminen

7.1 Viestintä ja tiedottaminen

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan vaiheista, sisällöstä ja julkisista kuulemisvaiheista sekä mahdollisuuksista palautteen antamiseen tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- kuulutuksina, tiedotteina ja artikkeleina alueellisissa sanomalehdissä
- virallisina kuulutuksina Pohjois-Pohjanmaan liiton ja jäsenkuntien ilmoitustauluilla
- Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivuilla
- kuntien kaavoituskatsauksien yhteydessä
- vaihemaakuntakaavan valmisteluaineisto ja selvitykset löytyvät koko kaavoitusprosessin ajan Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivuilla osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava.

Viralliset kuulutukset julkaistaan keskitetysti liiton käyttämissä maakunnallisissa ja alueellisissa ilmoituslehdissä (liiton voimassa olevalla päätöksellä Kaleva, Kalajokilaakso, Koillissanomat, Raahen Seutu). Kaavaprosessin kuluessa järjestetään tarpeen mukaan myös alueellisia ja eri sidosryhmille suunnattuja vuorovaikutustilaisuuksia osallistumismahdollisuuksien laajentamiseksi. Tilaisuuksia on järjestetty jo selvityshankkeiden yhteydessä, ja kaavakahviloina pidetty julkisten kuulemisten aikana.

Maakuntakaavoitustyötä tukemaan ja maakunnan kuntien keskinäistä yhteydenpitoa edistämään on nimetty jäsenkuntien kaavoituksesta vastaavista viranhaltijoista koostuva maakuntakaavoituksen neuvottelukunta, jolle esiteltiin maakuntakaavan alustavia teemoja toukokuussa 2021. Vaihemaakuntakaavoitusta taustoittavia TUULI- ja

EMMI-hankkeita on esitelty neuvottelukunnassa niiden edetessä, samoin energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan sisältöä. Ympäristöministeriön kanssa pidettiin työneuvottelu ennen viranomaisvaiheen lausuntokierrosta. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja muiden sidosryhmien (mm. Fingrid Oyj ja paliskunnat) kanssa on pidetty useita työneuvotteluita.

7.2 Yhteystiedot

Maakuntakaavan laatii Pohjois-Pohjanmaan liiton suunnittelun ja osaamisen vastuualue.

Yhteyshenkilöinä toimivat:

Suunnittelujohtaja Markus Erkkilä (25.4.2022 alkaen), p. 040 685 4045

Kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, p. 040 685 4015

Strategiapäällikkö Ilpo Tapaninen, p. 050 301 7546

Aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka, p. 040 685 4037

Erytisasiantuntija Ari Nöpänkangas, p. 050 433 3950

Erytisasiantuntija Ritva Isomäki, p. 040 685 4026

Erytisasiantuntija Auli Suorsa, p. 050 386 8443

Maakunta-arkkitehti Kirsti Reskalenko p. 040 685 4030

Maakuntainsinööri Lauri Romppainen, p. 040 685 4021

Maankäyttöpäällikkö Rauno Malinen, p. 050 433 0306

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Mikko Väisänen, p. 050 336 6524

Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen, p. 040 685 4041

Pohjois-Pohjanmaan liitto, Poratie 5, 90140 Oulu

Kirjaamo: kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Liiton verkkosivut: www.pohjois-pohjanmaa.fi

Henkilöstön sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@pohjois-pohjanmaa.fi

7.3 Aikataulu

Pohjois-Pohjanmaan ilmastomaakuntakaavan päivitetty tavoiteaikataulu on esitetty seuraavalla sivulla.

POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVATYÖN TAVOITEAIKATAULU

Maakuntavaltuuston käsitteilyt:

- MKV-info 13.6.2022
- MKV-info 29.5.2023
- MKV-info 3.6.2024
- MKV-info 9.12.2024
- MKV-hyväksymiskäsittely 27.5.2025

Kansainvälinen kuuleminen:

- (MRL 26 a luku) Suomen ympäristökeskus toimivaltainen viranomainen
- Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia säätelee ns. Espoon sopimus (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context)
- <https://ym.fi/valtioiden-rajat-ylittavien-ymparistovaikutusten-arviointi>

Valmisteluvaihe / PPL, S&OS	Lakipykälät (MRL ja MRA)	Päätöksenteko liitossa	Nähtävilläoloajat ja alustava aikataulutus	2021	2022	2023	2024	2025
Aloitusvaihe: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) - Julkinen kuuleminen - Viranomaisneuvottelu (VON-1)	MRL 63 §, MRA 8 §, MRA 15 § (OAS)	MKH 11.10.2021 § 129	22.10.-3.12.2021	VAIHEKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTIA (MRL 9 §, MRA 1 §)	↓			
	Vastineet (valmistelu S&OS)	MKH 14.3.2022 § 38						
	MRL 66 §, MRA 11 § (VON-1)	OAS, kuulemispalaute	6.4.2022 ← MKH/vastineet					
Valmisteluvaihe: Kaavaluonnos nähtävillä - Julkinen kuuleminen	MRL 62 § MRA 30 § Mielipiteet, lausunnot	MKH 21.6.2022 § 97	8.8.-23.9.2022					
	Palautekooste ja yleisvastine > Vastineet	MKH 13.2.2023 § 129 > hyv. MKH 5.6.2023 § 90						
Ehdotusvaiheen lausunnot: viranomaiset, MK-liitot, kunnat - Viranomaisneuvottelu (VON-2)	MRA 13 § (ei julkinen kuuleminen)	MKH 19.12.2023 § 178	10.1.-23.2.2024					
	MRL 66 §, MRA 11 § (VON-2)	17.6.2024 Ehdotusaineisto, vastineet	MKH 6.5.2024 § 85					
Kaavaehdotus nähtävillä: - 1. julkinen kuuleminen - Kansainvälinen kuuleminen - Vastineet ja uusi ehdotusaineisto - 2. julkinen kuuleminen	MRL 65 §, MRA 12 §; KV / MRL 26 a luku	MKH 17.9.2024 (§ 145)	23.9.-24.10.2024					
	Palautekooste > Vastineet (valmistelu S&OS)	MKH 19.11.2024 § 185 > MKH 10.2.2025 (§)						
	MRL 65 §, MRA 12 §, MRA 32 §	MKH 10.2.2025 (§)	17.2.-21.3.2025					
Hyväksymisvaihe: Kaavaehdotuksen hyväksyminen maakuntaliitossa	MRL 31 § / MKH esittää hyväksyttäväksi	MKH 5.5.2025 (§)						
	MRA 94 § / Maakuntavaltuusto hyväksyy	MKV 27.5.2025 (§)						
Osallisilla valitusmahdollisuus maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksestä	MRL 188 § / P-S HaO > jatkovalituslupahakemuskäsittely / KHO		30 vrk MKV § LV:sta					
	Lausunto mahdollisista valituksista	MKH	2025					
Voimaantulokuulutus (MRA 93 §)	MRL 201 § / MKH-päätös, voimaan ilman lainvoimaa mikäli valituksia hyväksymispäätöksestä							
Kaava voimaan lainvoimaisena (LV) valitusajan päätyttyä tai valitusten oikeuskäsittelyn jälkeen.								

Lakisäätöisen (MRL, MRA) kaavaprosessin toteutuneet vaiheet on esitetty aikataulukaaaviossa mustalla värillä, suunnitellut valkoisella.

SELITTEITÄ:

MRL = Maankäyttö- ja rakennuslaki, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki

MRA = Maankäyttö- ja rakennusasetus

PPL = Pohjois-Pohjanmaan liitto

S&OS = maakunnan suunnittelu ja osaaminen vastuualue

MK-liitto = maakuntaliitto

MKH = Maakuntahallitus

MKV = Maakuntavaltuusto

LV = lainvoimaisuus

P-S-HaO = Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

KHO = Korkein hallinto-oikeus

Kuva 6. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto vaihemaakuntakaavan tavoiteaikataulu kaaviomuodossa (20.1.2025, alueidenkäyttölaki-nimike, ent MRL 1.1.2025 alkaen).

